

Miss Folkminnesinsamling

I min barndom hörde jag berättas om (stora) Jättar,  
på ömse sidor om Kisa ligger två ämne berg,  
det ena kallas Borgarberget, efter en jätte som hette  
Borgberg. Han hade lemnat efter sig en större  
Guldkricka av avsevärd storlek, det sadades att den  
som kunde finna den, skulle bli mycket rik.  
Så det andra berget, kallas Wüstberget, efter en  
jätte, som hette Wüsten dessa värda Herrar höllad  
på varandra och höllo rådpläningar <sup>jättar</sup>.

[ Så berättade en gammal Enka efter en Byggmästare  
Ivan,

På Wüstberget lät en f. d. Byggmästare uppföra  
en större Bullerstens mur, som nu föreställer en  
ruin efter Wüstens slott.

[ jag hörde som barn berättas om tomtar, det skulle vara  
såna osynliga varelser, som hjälpte till med arbetet,  
samt myllingar, <sup>vilka</sup> det sadades mig att det blev sådana  
<sup>vara</sup> av ofullkomliga gäster, som lades i lönn.

[ På ett ställe i E. G. församling, där min hustru väste upp  
der var <sup>det</sup> sällan tyst, nattetid hände <sup>at</sup> ofta, när som man-  
nen var bortan (han var Sadelmakar och Skomakars) /  
att det arbetades på rummet. det hördes som <sup>om</sup> att  
dom <sup>man</sup> slog, läster i golvbet och bankade sulor.  
Och om dom hade suttit och väft på rummet  
Och slutat väven, och vävstolen stod tom, så hörde  
dom <sup>man</sup> på natten huru den togs ned och bars ut.  
Så kunde dom se huvud lösa Gubbar en och annan gång

En gammal Gumma Greta Lisa omtala, huru dom till-  
verkade Spirtusen. Hon sade, att dom tog en klut  
fyrskafftätt linne, så skar dom <sup>man</sup> i vänstra till fingret  
för att få av sitt hjärteblod, <sup>Man tog även</sup> samt några smipinnar  
av en kvast <sup>namn</sup> så lade de <sup>allihop</sup> det i ett litet skrin, <sup>som</sup> så skulle  
det ligga örvt i nio dygn. Sen lades med en <sup>ny</sup> Pensning=  
sedel till mat åt Spirtusen; [ ny rad

Sedan fattades ej Pengar för den som ägde en Spirtus,  
 jag minns sam bara, när jag fråga varför den och den  
 var så rik, så fick jag det till svar, att han hade  
 en Spirtus, som tillhanda höll så mycket dom <sup>han</sup> behövde.  
 Jag väntade upp i en utkant av Risa församling, och  
 jag minnes, hur vi om kvällarna, kunde höra i luften,  
 alldeles som att en större och en mindre hund jagade  
 och skällde, och det gled förbi sned i stogs fart. Det kallade  
 dom <sup>man</sup> Risa jakt, (jag tror att det var jaglar som  
 åstadkom detta ljud.)

2 Risa kyrka

Jag hörde i min barndom, dom <sup>de</sup> tala om, hur det gick till,  
 när dom <sup>man</sup> skulle bygga Risa kyrka, så för att komma  
 överens om platsen der, som skulle byggas, så band  
 dom <sup>man</sup> ett sidenband om halsen på en katta, och släppte  
 henne, och der hon stannade skulle kyrkan byggas.  
 Och derav fick kyrkan namnet Risa,

"storklockan")

Alexanders ena kyrkklocka sådes det om, att en  
 jätte skulle hava bortfört storklockan, så den  
 skall ligga i den så kallade Lillojör.  
 Den storklockan som nu finnes, hörde jag berättas  
 om, ty det är en såldynt klang i den.  
 det sådes att en geisäl hade ej kunnat vänta  
 på mästaren som ej var tillstädes, så han slog  
 mallmen i sin form, när då mästaren fick  
 höra hvilken klang den hade, så skulle  
 mästaren sagt: "Tanker du taga brödet från mig,  
 så tager jag livet av dig." Denna sägen hörde  
 jag som barn,  
 veckoräk. Seolvänjör

Den 6 April sådes vara första sammardagen,  
 Wilhelmsdagen den 7 April gamla vassördagen, då börjades  
 den gamla veckoräkningen, 13. 12. 11. 10. 9. 8. 7. 6. 5. 4. 3. 2. 1. 10. och 7. såddes korn m.m. som räknades baklängre  
 med början på 13 veckan efter 7 april.

hina arbeten skulle förattas i de olika veckorna. 9. 10

Bånor fick ej såhas förrän efter Beda-dagen m. Bländan

Njars-dagen var den dagen som man skulle gå fört ur säng för att bli kvickast under året.

Annandag jul då gick ungdomen tidigt upp och gick till grannar och skulle syssla <sup>med</sup> om djuren och då ställde dom <sup>de</sup> till <sup>med</sup> den värsta ordet som kunde hitta på.

Om Tillsdagen, den 25 januari, är den klar, då blir det en torr sommar, och är den helmulen, då blir det en Rännig sommar.

Om Petter Katt, den 29 Februari, om han frös fast med slubbkatt, så blev det ej vackert väder, förrän Christi-Himmelfärdsdag hade varit. Matias, han kastade heta sten i sjön, och sedan äro isarna farliga att färdas på.

Veckan före Påsk benämndes dagarna, grå måndag rite tisdag, dyrmelonsdag Skärtorsdag Långfredag och Stäcket Lördag.

Den veckan fick man ej hugga ved eller fälla träd, ty om djuren trampa på sådan spån, så fick fingo de så kallad Klövsjälta. (bulnad i fötterna) så brukade dom att hänga klöver och horn på varandra.

För att skydda djuren för förtrökning, så borrhades ett hål i Ladugårds, tröskel, och hälltes kvick-silver, och så sattes hålet igen.

kvart ett nötkreatur sjukt, så bades det att dom gått trollskott; då ställde sig någon bakom djuret och sköt av ett Hagelskott, så blev djuret friskt igen.

Så påstods att somliga häringar, kunde göra så kallade bjäror, som liknade Harar men hade inga framben; dessa mjölkade andras kor och det hade den nytta av som Lyde Bjären.

1571

Kisa den 22/5 1924

Redaktionen av Östgöten  
Yag har efterkommit eller  
ärade anmodan,  
och har påmint mig en del  
av det jag hörde i min barndom  
omkring 65 år sedan  
Och är det något som kan  
användas så är det och väl  
annars får det komma i  
Papperskorgen.

Högaktningfullt  
G. O. Östergren Kisa  
Prenumerant